

Вступний іспит до аспірантури зі спеціалізації "Перекладознавство" проводиться в обсязі теоретичних курсів з перекладознавства, передбачених навчальними планами вищих навчальних закладів за освітнім ступенем "Магістр". Вступник до аспірантури повинен виявити глибокі теоретичні знання з перекладознавства, а саме знати предмет та завдання перекладознавства, історію перекладу, теоретичні моделі та різновиди перекладу, лексичні, граматичні, стилістичні та прагматичні проблеми перекладу.

1. Предмет перекладознавства та його місце серед інших гуманітарних дисциплін. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагаченні культур та зміцненні міжнародних зв'язків. Короткий огляд сучасного стану вітчизняного і зарубіжного перекладознавства.
2. Переклад в Україні та країні мови перекладу у ХІХ-ХХ ст. Національні школи перекладознавства. Видатні перекладачі та перекладознавці України і країни мови перекладу.
3. Проблема перекладності. Комунікативний, мовний, літературний, культурний та семіотичний аспекти перекладу.
4. Теорія перекладу і порівняльне вивчення мов. Загальна та спеціальні теорії перекладу.
5. Поняття перекладу як особливого виду комунікації. Етапи перекладацького процесу і чинники, що зумовлюють цей процес. Переклад як контакт двох мов і двох культур. Взаємозв'язок екстралінгвістичної та лінгвістичної інформації в тексті і його врахування під час перекладу. Поняття функціональної інформації (домінанти) тексту та її відображення в перекладі.
6. Адекватність та еквівалентність перекладу. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Проблема одиниці перекладу. Рівні еквівалентності. Співвідношення формальних та змістових категорій у визначенні рівнів еквівалентності.
7. Теоретичні моделі перекладу. Теорія закономірних співвідношень, теорія рівнів еквівалентності, трансформаційна, семантико-денотативна, ситуативна та комунікативна моделі перекладу.
8. Перекладацькі трансформації. Основні типи лексико-граматичних перетворень в перекладі. Втрати і компенсації змісту в перекладі.
9. Різновиди перекладу. Письмовий переклад, усний переклад. Науково-технічний та художній переклад. Жанрові теорії художнього перекладу: специфіка перекладання прозових, поетичних, драматичних творів та кінофільмів. Переклад, анотування та реферування. Критерії оцінки якості перекладу.
10. Лексико-фразеологічні проблеми перекладу. Види лексико-фразеологічних відповідників згідно з теорією закономірних відповідностей: еквіваленти та аналоги (варіантні відповідники). Класифікація типів міжмовних лексичних відповідників за формою, за обсягом переданої екстралінгвістичної інформації, за характером функціонування у мові, за способом перекладу. Функціональні відповідники.
11. "Безеквівалентна" лексика і шляхи її відтворення у перекладі. Транслітерація і транскрипція, калькування, описовий переклад і підстановка. Передавання реалій. Прагматична адаптація елементів, що передають асоціативні реалії. Переклад неологізмів.
12. Специфіка перекладу окремих розрядів лексики. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Переклад власних імен, географічних назв, назв установ, організацій, періодичних видань тощо.

13. Переклад та лексикографія. Використання словників різних типів у перекладі: двомовних, багатомовних, тлумачних, синонімічних, фразеологічних, галузевих, словників скорочень тощо. Енциклопедії, довідники та їх роль у процесі перекладу.
14. Граматичні проблеми перекладу. Граматичні значення та їх передавання в перекладі. Збіг та розходження граматичних моделей рідної та іноземної мови. Відносність граматичних відповідників.
15. Стилiстичні проблеми перекладу. Стилiстична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі. Поняття комунікативної мети тексту. Відтворення стилістичного забарвлення слів і граматичних зворотів, стилістичних засобів.
16. Прагматичні проблеми перекладу. Прагматика перекладу. Поняття прагматичної адаптації тексту в перекладі.
17. Жанрові теорії перекладу. Специфіка перекладу текстів різних жанрів (офіційно-ділових, науково-технічних, публіцистичних і художніх тощо). Основні особливості газетно-публіцистичного стилю у рідній та іноземній мовах та їх відображення у перекладі.
18. Усний переклад. Особливості усного перекладу. Види усного перекладу. Послідовний переклад та його особливості. Інтерпретація тексту при послідовному перекладі. Особливості розумових операцій перекладача при послідовному перекладі. Система записів при послідовному перекладі. Синхронний переклад та його особливості.
19. Науково-технічний переклад. Поняття фахових мов, їхній рівень абстрактності та пласти лексики. Термін, його особливості, терміносистема. Специфіка науково-технічного перекладу, елімінація синонімії, номіналізація термінології. Редагування перекладу науково-технічного тексту. Аспекти термінографії. Запозичення та інтернаціоналізми в термінології.
20. Методика викладання перекладу. Методика викладання перекладу як навчальна дисципліна. Вимоги до викладача перекладу. Зміст навчання перекладу. Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.

Рекомендована література

1. Актуальные проблемы преподавания перевода и иностранных языков в лингвистическом вузе. – М., 1996.
2. Андриєнко Т.П. Стратегії очуження й одомашнення в перекладі художнього дискурсу з англійської мови на українську. – Київ: Вид-во Київ. міжнародн. ун-ту, 2011. – 265 с.
3. Бархударов Л.С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов. – Москва: Международные отношения, 1975. – 239 с.
4. Виноградов В.С. Введение в переводоведение. Общие и лексические вопросы: Пособие. – М.: ИОСО РАО, 2001. – 224 с.
5. Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. – М.: Изд-во МГУ, 1978. – 174 с.
6. Влахов, Сергей и Флорин, Сидер. Непереводимое в переводе. – Москва: Международные отношения, 1980. – 352 с.
7. Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: Сборник статей / Переводы. Вступительная статья и общая редакция В.Н. Комиссарова. – Москва: Международные отношения, 1978. – 229 с.
8. Гарбовский Н.К. Теория перевода. – М.: Узд-во Моск. Ун-та, 2004. – 544 с.
9. Григорій Кочур і український переклад: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., К.-Ірпінь, 27-29 жовт. 2003 р. / Редкол.: О. Чередниченко (голова), Р. Зорівчак, Л. Коломієць, А. Кочур. – К.; Ірпінь: Перун, 2004. – 280 с.
10. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. – Львів: Видавництво при Львівському університеті, 1989. – 216 с.
11. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою). – Львів: Вища школа, 1983. – 175 с.
12. Кальниченко О.А., Полякова Ю.Ю. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: Хрестоматія вибраних праць. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 504 с.
13. Кияк Т.Р., Огуй О.Д., Науменко А.М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с.
14. Кияк Т.Р. Перекладознавство (німецько-український напрямок). Підручник (Т.Р. Кияк, А.М. Науменко, О.Д. Огуй. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 543 с.
15. Коломієць Л.В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії). – К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. – 522 с.
16. Коломієць Л.В. Перекладознавчі семінари: методологічні орієнтири в українському поетичному перекладі від кінця ХІХ до початку ХХІ ст. (на матеріалі перекладів англійської поезії та поетичної драми): навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – 495 с.
17. Коломієць Л.В. Український художній переклад: від давнини до сучасності // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. № 2. – С. 50-54.
18. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. – Москва: Международные отношения, 1980. – 167 с.
19. Комиссаров В.Н. Теоретические основы методики обучения переводу. – М., 1997.
20. Комиссаров В.Н. Теория перевода. (Лингвистические аспекты). – Москва Высшая школа, 1990. – 250 с.

21. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. Курс лекций. – Москва: Издательство «ЭТС», 1999. – 192 с.
22. Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. –Київ: Видавництво Київського університету, 1971. – 131 с.
23. Коптілов В.В. Першотвір і переклад. – Київ: Дніпро, 1972. – 215 с.
24. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – 280 с.
25. Корунець І.В. Нарис з історії західноєвропейського та українського перекладу. – К.: КДЛУ, 2000. – 86 с.
26. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства: Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 512 с.
27. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник – Вінниця: Нова книга, 2000. – 448 с.
28. Миньяр-Белоручев Р.К. Записи в последовательном переводе. – М.: Стелла, 1997. – 137 с.
29. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод. – М. 1980.
30. Мирам Г. Профессия: переводчик. – К.: Ника-центр, 2006. – 160 с.
31. Мирам Г., Гон А. Профессиональный перевод: Учебное пособие. – Киев: Эльга, Ника-Центр, 2003. – 136 с.
32. Мірам Г.Е., Дайнеко В.В., Тарануха Л.А., Грищенко М.В., Гон О.М. Основи перекладу. Курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин. Редактор англ. тексту Н. Брешко. – К.: Эльга, Ніка-Центр, 2003. – 240 с.
33. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.
34. Од слова путь верстающий до слова... Збірник на пошану Роксолани Петрівни Зорівчак. – Львів. ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 1012 с.
35. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 152 с.
36. Рильський, Максим. Мистецтво перекладу: Статті, виступи, нотатки. – Київ: Радянський письменник, 1975. – 343 с.
37. Содомора А.О. Студії одного вірша. – Львів: Літопис, Видавничий центр ЛНУ імені Вана Франка, 2006. – 364 с.
38. Стріха, М.В. Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – XX ст.): Курс лекцій // Записки «Перекладацької майстерні 2000-2001». – Том 2: Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – XX ст.) / Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, Центр гуманітарних досліджень; упор. М.
39. Габлевич. – Л.: Простір-М, 2002. – С.6-139.
40. Стріха М.В. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. – К., 2006.
41. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы). Учеб. пособие. – Издание 4-е, переработанное и дополненное. – Москва: Высшая школа, 1983. – 303 с.; Издание 5-е. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: ООО «Издательский Дом «ФИЛОЛОГИЯ ТРИ», 2002. – 416 с.
42. "Хай слово мовлене інакше...". Проблеми художнього перекладу. – К., 1982.
43. Чередниченко А.И., Бех П.А. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе: Тексты лекций. – Киев: Высшая школа. Изд-во при Киевском университете, 1980. – 67 с.

44. Чередниченко О.І. Теоретичні основи удосконалення практики перекладу і двомовної лексикографії // Теорія і практика перекладу. Вип.14. – К., 1987.
45. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.
46. Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика. – М., 1973.
47. Швейцер А.Д. (ред). Текст и перевод. – Москва: Наука, 1988. – 165 с.
48. Швейцер А.Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты. – Москва: Наука, 1988. – 215 с.
49. Albrecht J. Grundlagen der Übersetzungsforschung. Band 2: Übersetzung und Linguistik. Tübingen. Gunter Narr Verlag, 2005. 313.
50. Honig H. G., Kußmaul P. Strategie der Übersetzung. Ein Lehr- und Arbeitsbuch. – Tübingen: Narr, 1996. – 236 S.
51. Honig H. G., Kußmaul P. Strategie der Übersetzung. Ein Lehr- und Arbeitsbuch. – Tübingen: Narr, 1996. – 236 S.
52. Kautz, Ulrich. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium und Goethe Institut, 2002. – 632 S.
53. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. – Wiesbaden: Quelle und Meyer, 1997. – 344 S.
54. Nord C. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. – Heidelberg: Groos, 1995. – 285 S.
55. Snell-Hornby, Mary/Hönig, Hans G./Kußmaul, Paul/Schmitt, Peter A.: Handbuch Translation. Tübingen. Stauffenburg Verlag, 2006. 430.
56. Witte H. Die Kulturkompetenz des Translators. Begriffliche Grundlegung und Didaktisierung. Tübingen. Stauffenburg Verlag, 2. Auflage 2007. 235.